וואס דערפאר איז דערנאך ארויס דער ענין, אז אפילו א משהו חמץ בפסח מאכט א טומל ובלבול און א איסור אין דעם גאנצן ענין פון פסח, ווארום גאולת מצרים איז געווען אז קיין איין און איינציגער איד אז ניט געבליבן אין גלות, און קיין איין און איינציגער משהו פון קדושה איז ניט געבליבן אין מצרים,

און דאס איז די הוראה צו יעדער אידן בעבודתו בקודש (ווארום יעדער טאג איז דאך דא דער ענין פון יציאת מצרים, סיי ביום און סיי בלילה): בשעת עס מאכט זיך א ענין של טוב וקדושה דארף ער טאן אין דעם בשלימותו, און אויסנוצן די כוחות וואס דער אויבערשטער גיט עם מיטן גאנצן שטורעם,

און דעמאלט איז א זיכערע זאך אז ס׳וועט זיין "יגעת" - וועט זיין "ומצאת" (מגילה י,ב), אין א אופן פון מציאה וואס איז נאך מערער ווי לויט זיין יגיעה, נאר עס וועט זיין נאך מער הצלחה - למעלה מדרך הטבע,

און דאס ווערט די הכנה קרובה צו "מצאתי דוד עבדי", ווי די גמרא זאגט אין סנהדרין אז דאס גייט אויף משיח׳ן, אז דער אויבערשטער געפינט עם אלס מציאה, און אידן געפינען אים אלס מציאה, ווארום משיח בא בהיסח הדעת (ראה סנה׳ צג,א), און ער געפינט יעדער אידן, וואו דער איד געפינט זיך ניט אין גלות, און נעמט עם ארויס לאחד אחד בית ישראל, בגאולה האמיתית והשלימה, ובקרוב ממש.

ד. מאמר ד"ה בכל דור ודור חייב אדם גו׳.

ה. אזוי ווי ס׳איז בימות החול, און א יום מלאכה, קאן מען דאך ניט מאריך זיין, דארף מען ריידן עכ"פ נקודות בקיצור, וועט מען אויך ריידן א סיום, עכ"פ בקיצור,

ובהמשך להאמור לעיל בנוגע צו שואלין ודורשין בהל׳ החג שלשים יום קודם החג, משא"כ אין סיום פון מסכת מגילה זאגט ער אז משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום, אין דעם טאג פון יו"ט גופא, און איז דאס נאך מדגיש - "הל׳ פסח בפסח,והל׳ עצרת בעצרת,והל׳ חג בחג",

פארענטפערט דאך דער אלטער רבי בשולחנו הזהב והטהור (אין די מנהגים פון חודש ניסן), אז די הלכות וואס זיינען מכשירי מצוה - הכנות צום חג, איז דאך זעלבסטפארשטענדליך אז מ׳דארף זיי וויסן איידער עס הויבט זיך אן פסח, ווארום דאס איז דאך נוגע צו דעם צוגרייטן פאר פסח, משא"כ דער ענין פון "הל׳ חג בחג", איז דאס די הלכות וואס זיינען נוגע אין דעם טאג גופא

וואס הגם אז דער שואלין ודורשין כו׳ שלשים יום איז דאך אויך"בהל׳ החג" - מצות וואס זיינען אין חג, צי דאס איז ווי ער הויבט גלייך אן אז בזמן שביהמ"ק הי׳ קיים זיינען געווען די קרבנות וואס א איד האט געדארפט ברייננגען יו"ט; ועד"ז די הכנות אין פסח און אין מרור; ביעור חמץ; וכו׳, וואס די אלע ענינים זיינען דאך פארבונדן מיטן חג, אדער מיטן "ביום הראשון תשביתו

- וגו׳ -

הנחת הת׳ בלתי מוגה

יגו'", וואס דאס ווערט אנגערופן דער יום הראשון פון חג,

איז דאך דאס אבער די הכנה צו די עניני החג, און די הכנה איז א הכנה רבה, וואס דערפאר גיט מען אויף דערויף אפ א גאנצע חדש.

וואס די נקודה, ווערט א נקודה כללית, וואס מצד דעם חילוק גיין די נקודה כללית וועט ארויסקומען בכמה חילוקים בדין,

בשעה מ'זאגט אז שלשים יום לפני החג דארף מען זיך עוסק זיין בהל' החג, - און עס איז פארשטאנדיק פארוואס - דערפאר וואס מען דארף זיך צוגרייטן,

איז דא ווערט די שאלה: צי נאך די תקנה פון שואלין ודורשין שלשים יום לפני החג, ווערט דאס א עניין בפ"ע; אדער דאס איז מער-ניט ווי א הכנה צו דעם חג וואס קומט לאח"ז.

די שאלה איז דאך דא בכל שנה ושנה, ס'האט אבער א חשיבות מיוחדת און כמה נפקא מיני' בנוגע להלכה בפועל לפי קביעות ש.ז.

וואס קביעות שנה זו איז דאך, אז ערב פסח איז חל בשבת, וואס דערפאר איז דאך דא עניינים וואס אזוי וואלט מען דאס געדארפט טאן בערב פסח ממש, ומצד דעם קביעות טוט מען דאס אין ימים שלפני זה - מכירת חמץ, בדיקת חמץ, וכו',

ביז אויך דער עניין פון תענית בכורים, וואס דאס דארף דאך זיין בערב פסח, און מצד קביעות ש.ז. לייגט מען דאס אפ אויף דאנערשטאג לפני זה, און רובם ככולם זיינען דאך יוצא מיט א סיום, איז דער סיום מאכט מען אויך דאנערשטאג,

און דא ווערט גלייך די שאלה: ווי איז דער דין ביי איינעם וואס האט (מאיזה סיבה שתהי') ניט געמאכט דעם סיום דאנערשטאג, און (מאיזה סיבה שתהי') האט אויך ניט געפאסט (מצד שכחה, אונס, צי וואס עס זאל נאר זיין)?

אויב מ'זאל זאגן אז דאס ווערט לאחרי התקנה א עניין בפ"ע, איז פארלארן, ואין לו תקנה; אויב מ'זאל אבער זאגן אז דאס איז מערניט ווי א הכנה צו ער"פ, דארף ער מאכן א סיום שבת (פאסטען טאר מען ניט שבת, אבער א סיום מעג מען דאך מאכן).

דערביי ווערט נאך א שאלה (לחידודי): פארוואס האט מען ניט מתקן געווען אז ערב פסח שחל להיות בשבת זאלן אלע בכורים מאכן א סיום?

ווארום דעמאלט דארף מען ניט דוחה זיין דעם תענית צו יום ה', וואס דאס איז צוויי טעג פאר דעם זמן וואס הכה בכורי מצרים און פסח על בתי בנ"י; וואס דאס איז דאך געווען ביום השבת,

משא"כ אויב די בכורים וועלן מאכן א סיום בשבת, וועט זי ביום השבת גופא אפצייכענען דער פסח על בתינו ואת בכורי ישראל הציל?

עד"ז איז אין די שאלה דא נאך פרטים: אויב ער האט (מאיזה סיבה שתהי') ניט געקאנט פאסטן ביום ה', צי האט אן ארט אז ער זאל פאסטן (אדער עכ"פ מאכן א סיום) פרייטאג?

- ...

אויב דאס ווערט א ענין בפ"ע אז מען האט דאס אפגעלייגט אויף יום ה׳, איז דאס א ענין פון יום ה׳. אמת טאקע - דער טעם פארוואס ער פאסט ניט פרייטאג איז מפני כבוד שבת, אבער לאחרי וואס מ׳האט אנגענומען דעם טעם איז דאס געווארן א ענין בפ"ע, איז דאס דא ביום ה׳, ניט פרייטאג און ניט שבת;

אויב מ׳זאגט אבער אז דאס איז א תשלומין אדער א חילוף לתמורה וכו׳, איז אויב ער האט ניט געקאנט פאסטן ביום ה׳ דארף ער פאסטן פרייטאג.

<u>נאכמער</u>: אפי׳ אויב ער האט געמאכט א סיום ביום ה׳, ובמילא זיך משתתף געווען אין א סעודת מצוה, פארוואס זאל ער דערנאך ניט פאסטן פרייטאג,

כבוד שבת באווארנט מען אויב ס׳איז דא אן אנדער ברירה (בשעת דאס איז א נדחה); אבער אויב ס׳איז ניטא קיין אנדער ברירה, ווארום יום ה׳ איז שוין אוועקגעגאנגען, און שבת טאר ער ניט פאסטן, דארף ער נאכאמאל מאכן א סיום פרייטאג?

און מ׳זעט דאך מנהג ישראל אז מען מאכט א סיום ביום ה׳ און דערמיט איז מען יוצא.

ס׳איז דא נאך א ענין, וואס דאס איז אויך פארבונדן מיט קביעות שנה זו: בשעת די קביעות איז אז ערב פסח חל בשבת, איז דער פורים פון ערים מוקפות חומה (ט"ו אדר) חל בשבת,

- ווארום די טעג צווישן פורים און פסח זיינען אלעמאל געמאכט געווארן בשוה (כדי עס זאלן ניט זיין קיינע בלבולים אנקעגן חמץ וכו׳), איז אדר (הסמוך לניסן) אלעמאל א חסר, ובמילא איז די קביעות פון ער"פ די זעלבע קביעות ווי חמשה עשר באדר, איז אויב ער"פ איז בשבת איז דער פורים פון ערים מוקפות חומה אויך בשבת -

וואס יעמאלט פראוועט מען (אין ערים מוקפות חומה) "פורים משולש", ווארום מ׳טאר דאך ניט לייענען די מגילה בשבת, איז מען דאס מקדים צו י"ד (פרייטאג), סעודת פורים מאכט מען זונטאג, וכו׳, (ווי די שקו"ט בזה אין אחרונים),

און דא ווערט די שאלה: א קטן שנתגדל בחמשה עשר באדר, וואס געפינט זיך אין א עיר מוקפת חומה, צי דארף ער הערן די מגילה בי"ד?

לכאורה, וויבאלד ער איז דעמאלט א קטן, איז ער ניט שייך צו קיינע ענינים; אבער וויבאלד אז די חכמים האבן מתקן געווען אז מקרא מגילה זאל זיין בי"ד, און אפי׳ נאך די תקנה איז דאס געבליבן א <u>תשלומין</u> צו חמשה עשר, און בחמשה עשר וועט ער זיין א מחוייב במצוות, איז במילא אויף עם חל די תקנה,

- אזוי ווי א קטן שנתגדל איז בדרך ממילא מחויב לערנען די הלכות המצות - ווי אזוי מ׳דארף לייגן תפילין, לייענען ק"ש, וכו׳ - אין דעם יום שלפני הבר מצוה, ווארום אויב ער וועט לאזן דעם לימוד ההלכות ביז ער וועט ווערן י"ג שנה ויום אחד, וועט ער זיי ניט קענען מקיים זיין, ווארום ער האט זיך ניט צוגעגרייט פריער -

- לאידך -

<u>הנחת הת׳ בלתי מוגה</u>

לאידך גיסא, איז לכאורה ניט שייך צו זאגן אז ס'איז דא א חיוב אויף א קטן, אבער במה דברים אמורים - בנוגע צו חיובים מן התורה, וואס דאס איז א דבר ברור אז ס'איז ניטא קיינע חיובים מה"ת אויף א קטן, מדרבנן איז דאך אבער יע פאראן כמה חיובים אויף א קטן, איז וויבאלד אז די תקנה פון מקיימין לי"ד איז א תקנה דרבנן, האט אן ארט צו זאגן אז א קטן דארף הערן די מגילה מדרבנן.

- ובכלל איז דאך מקרא מגילה אפילו פאר א גדול אויך מערניט ווי א מצוה מדברי סופרים, מיט א ברכה וכו' מיט די אלע פרטים שבדבר -

עד"ז איז די שאלה פארקערט: בנוגע צו תענית בכורים ווערט דאך אראפגעבראכט דער מנהג, אז דער פאטער פאסט פארן זון בשעת ער איז א קטן. בד"א - ווען אויך דער קטן וואלט געווען א גדול וואלט ער געווען מחוייב צו פאסטן.

איז איצטער ווערט די שאלה: אויב דער קטן ווערט א גדול בערב פסח שחל להיות בשבת, וואס דעמאלט לייגט זיך אויף עם דער חיוב צו פאסטן תענית בכורים בשבת, וביום ה' איז קיין חוב ניטא, קומט דער פאטער צוגיין צום רב און פרעגט צי ער זאל פאסטן פארן בכור,

וואס ס'איז ניט שייך צו זאגן אז דער פאטער זאל פאסטן ביום ה', ווארום דער יום ה' איז דאך נאר מצד דעם שבת, און שבת וועט דאך דער קטן ווערן א גדול, ובגדלותו (ביום השבת) איז ניטא דער חיוב אז דער פאטער זאל פאר אים פאסטן ביום ה',

וועט אויסקומען א מאדנע דין: אויב דער קטן ווערט א גדול נאך שבת, וועט דער פאטער פאסטן ביום ה', און אויב ער ווערט א גדול בשבת, וועט מען אים באפרייען פון פאסטן ביום ה',

לכאורה קאן מען וועלן אפלערנען ביי אלע דינים פון דעם שקו"ט הידוע בנוגע צו פסח שני, וואס עס איז דא די פלוגתא אין גמרא בנוגע א גר שנתגייר אדער א קטן שנתגדל בין פסח ראשון לפסח שני,

איז עד"ז אויך בנוגע צו גר שנתגייר אדער א קטן שנתגדל אין פורים משולש, (צי דאס איז ביום ראשון - בנוגע להסעודה און מתנות לאביונים (אדער משלוח מנות - ווי די שקו"ט באחרונים)) ועד"ז בנוגע צו תענית בכורים אדער מכירה חמץ וכו' כנ"ל,

די נפק"מ איז אבער, אז פסח ראשון און פסח שני זיינען מצוות מן התורה, ובנוגע צו תורה זאגט די גמרא אין זבחים (מח,ב) אז ס'איז ניטא בכל התורה כולה אז א טפל זאל זיין מער חמור ווי דער עיקר, און פסח שני איז זיכער א טפל צו פסח ראשון, (אפי' מ'וועט זאגן אז דאס איז ניט קיין תשלומין, איז דאס אבער זיכער א טפל), קאן מען ניט זאגן אז עס זאל זיין חמור מהעיקר,

בנוגע אבער צו א תקנה דרבנן, איז ידוע די שקו"ט אין אחרונים בנוגע צו א ענין דרבנן, ובמדובר כמה פעמים בנוגע דעם דין פון פסים (ברעטער) וואס זיינען רחב ד' טפחים, וואס

- מ'טאר -

ב׳סאר מיט זיי ניט דעקן קיין סוכה, ווארום דאס איז דומה לבנין (אפי׳ אויב ער מאכט א דירת עראי),

איז דא ווערט די שאלה: אויב מצד א׳ זיינען זיי רחב ד׳ טפחים ומצד השני זיינען זיי רחב א סך ווייניקער, צי מעג ער היינט זיי דעקן די סוכה, אין ער וועט זיי לייגן ניט אויף די זייט וואס איז רחב ד׳ טפחים, נאר אויפן זייט וואס איז א סאך ווייניקער - רחב אצבע, טפח א׳, וכו׳?

אויב מ׳זאל זאגן אז נאך דערויף ווען ס׳איז דא דער טעם איז דאס געווארן "פסי ברזל" (ווי עס שטייט דער לשון אויף דעם), איז ביי פסי ברזל קיין נפק"מ ניט אויף וועלכע זייט מ׳לייגט זיי;

אויב מ׳זאל אבער זאגן אז דערמיט איז דאס ניט געווארן א ענין בפ"ע, און ס׳איז מערניט מצד דעם טעם - אפי׳ לאחרי האיסור, איז דעמאלט טאר מען זיי ניט לייגן פון דער זייט וואס איז ד׳ טפחים; מען מעג זיי אבער לייגן אויף די זייט וואס איז ווייניקער פון ד׳ טפחים,

בד"א - אין עניינים דרבנן - תענית בכורות; מקרא מגילה; מתנות לאביונים; משלוח מנות; וכנ"ל בנוגע צו פורים משולש לפי קביעות שנה זו,

און דאס איז אויך בנוגע דאס וואס עס הויבט זיך אן מסכת מגילה, "מגילה נקראת בי"א בי"ב בי"ג בי"ד בט"ו, לא פחות ולא יותר", וואס דאס איז מצד דערויף וואס "כפרים מקדימין ליום הכניסה",

און דאן ווערט די שאלה: א קטן שנתגדל אין א כפר, וואס מצד דעם כפר האט ער געדארפט לייענען בי"א, ער ווערט אבער א גדול ערשט נאך דערויף (אויף מארגען, אדער איבער מארגען, אדער בי"ד), צי ער איז מחוייב צו לייענען בי"א - הגם אז ער איז יעמאלט א קטן - וויבאלד אז בי"א ווייסט מען שוין אז בי"ד וועט ער ווערן א גדול; אדער דאס איז א ענין בפ"ע, און ער איז דאך דעמאלט א קטן, איז ער פון דערויף באפרייט,

וואס לפי אופן הא׳ וועט אויסקומען א חידוש גדול: ס׳איז דא א מציאות פון א קטן וואס ער זאל זיין מחוייב אין מקרא מגילה, וואס דאס איז - אויב ער געפינט זיך אין א כפר און ער ווערט א גדול בי"ד, (אדער בט"ו - אויב ער געפינט זיך אין א עיר מוקפת חומה),

עד"ז איז דא די גאנצע שאלה בנוגע צו מכשירי מצוה,

און דאס איז אויך נוגע צו א גר, וואס ברגע שנתגייר (כהלכה) ווערט ער מחוייב בכל התורה כולה, דארף ער וויסן ווי דאס צו מקיים זיין,

וואס דערפון איז פארשטאנדיק, אז אע"פ וואס עכו"ם שלמד תורה איז חייב היפך החיים, איז אויב מ׳ווייסט אז ער גייט זיך מגייר זיין, איז ניט נאר וואס ער מעג לערנען תורה, נאר ער מוז לערנען תורה, כדי ער זאל וויסן ווי צו פירן זיך ברגע שנתגייר,

וואס דאס איז אויך דער היטוך אויף דעם וואס רות האט געזאגט "באשר תלכי אלך", און "אלקיך אלקי" מיט די אלע פרטים, דלכאורה - פון וואנעט האט זי געוואוסט די אלע ענינים? דאס איז דאך ניט פון די שבע מצות בני נח, האט זי דאס ניט געטארט לערנען?

און זי איז דאך געווען א כשירה, וואס סופה מוכיח על תחלתה, אז דערנאך איז זי געווען א גר צדק און דערנאך איז פון דעם געווארן דער שלשלת פון דוד המלך, איז דאך דערפון פארשטאנדיק אז זי האט געלערנט בהיתר וועגן תחום שבת און וועגן די אלע פרטים ווי רש"י ברייגגט זיי אראפ,

וואס איז געווען אין דערויף דער היתר - עס איז דאך עכו"ם שלמד תורה (ניט אין די ז׳ מצות דידהו) וכו׳?

נאר זי האט שוין דעמאלט מחליט געווען אז "אלקיך אלקי", ובמילא האט זי ניט נאר געמעגט, נאר זי האט דאס געדארפט לערנען, אע"פ וואס דאס איז מכשירי מצוה,

וואס דאס איז אויך א הסבר פארוואס ר"א האלט אז מה"ת איז מכשירי מצוה דוחה שבת, דלכאורה - וואס איז אויף דערויף דער הסברה? ס׳איז טאקע דא אויף דערויף א לימוד, אבער וואס איז די הסברה בדבר?

איז די סברא בפשטות: תורה ווייסט אז בשעת מען דארף האבן מצות בפסח, איז ניט דער פשט אז מ׳דארף דעמאלט ארויס גיין קוצר זיין חטים, ווארום דאס פאר מען ניט טאן בפסח, ובפרט נאך אז נאך די קצירה דארף זיין די טחינה ולישה ואפי׳ מיט אלע פרטים, ובפרט נאך אז פאר די קצירה דארף זיין זריעה, וואס דארף נעמען י"ב יום מיט די אלע שיעורים שבדבר,

איז בשעת תורה האט אזגעזאגט די מצוה, איז דאס אין זיך כולל דער ציווי אויף מכשירי מצוה, וואס דאס איז די הסברה פון ר׳ אליעזר: וויבאלד אז די מצוה איז דוחה שבת, איז די מצוה אין זיך כולל די מכשירי מצוה, ווארום אי אפשר בלא"ה,

אדער נאך מערער: וויבאלד דאס איז א טייל דערפון, איז אפי׳ אויב דאס איז אפשר איז דא אויך א טייל פון דער מצוה,

וואס דאס איז אויך דער קשר מיט תחלת המסכת, וואס עס הויבט זיך אן "מגילה נקראת בי"א בי"ב בי"ג בי"ד בט"ו לא פחות ולא יותר", וואס דאס באווייזט דאך אז אין די מגילה איז ־א בײדע ענינים - דער ענין וואס דאס איז מכשירי והכנה צו ער מגילה - "מקדימים ליום הכניסה" (אע"פ וואס כמה מצות פון ־ורים זייגען אויך דן בתי הכפרים מקיים בי"ד, און ס׳איז ־ערנים וואס מגילה נקראת בי"א כו׳, משא"כ מתנות לאביונים ־עאכו"כ משלוח מנות); און ס׳איז דא דער ענין פון קריאת המגילה בי"ד ובט"ו עצמן,

וואס דאס איז אויך דער קשר מיטן סיום המסכת, אז ס׳איז טאקע דא דער "הלכות החג בחג", מ׳זאגט דאך אבער אויף דערויף דער לשון "שואלין ודורשין", איז מזה גופא פארשטאנדיק אז דער "שואלין כו׳ בחג" איז שייך נאר אויף די הלכות וואס זיי זייגען

- בחג -

הנחת הח׳ בלתי מוגה

בחג עצמו, וואָרום אויף די הלכות פון ערב חג קאן דאך ניט זיין
רעד "שואלין בחג", וואָרום דעמאלט איז ער שואל שלא כהלכה,

– וכידוע איינע פון די פירושים אין "שואלין ודורשין
בהלכות החג בחג", אז אזוי ווי ס׳איז דא דער דין אז בשעת צוויי
תלמידים קומען פרעגן א שאלה, דארף מען ענטפערן דעם וואס איז
שואל כהלכה, איז אויב עס קומען צוויי תלמידים, און איינער
פרעגט הל׳ החג בחג, און איינער פרעגט וועגן הל׳ <u>ערב</u> החג בחג,
דארף מען ענטפערן דעם וואס איז שואל כהלכה,–

וואס בשעת מ׳זאגט "שואלין ודורשין בהל׳ החג בחג",
איז דאס גופא מדגיש אז ס׳איז דא דער שואלין אויך לפני החג,

וואס דאס איז דער קישור צו תחלת המסכת, וואָרום אין
מגילה געפינט מען אויך די צוויי ענינים: ווי דאס איז "בחג"
– בי"ד בט"ו; און ווי ס׳איז נקראת בי"א בי"ב בי"ג, און אין
ביידע ענינים איז אויך דא די חקירה האמורה: צי לאחרי התקנה
ווערט דאס א ענין בפ"ע וכנ"ל,

וויבאלד אז מען רעדט שוין וועגן גרים, וואס ביי זיי
איז דא דער פסק דין ברור, ע"ד ווי מ׳געפינט ביי רות׳ן אז
זי האט געלערנט די הלכות פון תחום שבת – "באשר תלכי אלך",
נאך קודם הגירות, והא ראי׳ – אז איידער זי זאגט "אלקיך אלקי",
זאגט זי שוין "באשר תלכי אלך",

וואס דעפאר איז כאן המקום להעיר, ובפרט לשלול, טאמער
וועט מען ניט דערמאנען איז א סימן אז ס׳איז עפעס דא א שינוי
איז ניטא ח"ו קיינע שינוים אין תורת ה׳, שדבר ה׳ זו הלכה,
אז גירות מוז זיין כהלכה,

ובפרט נאך איצטער וואס מ׳זעט במוחש ווי דער נסיון איז
געווארן נאך קלענער, אז פריער איז געווען פיר צי פינף צי זעקס
מענטשן וואס זיי זיינען געווען צוגעקלעפט צו די ביינקלאך,
און ס׳איז זיי געווען כדאי מותר זיין ר"ל אויף קיום המחיצה
וההבדלה שבין ישראל לעמים, און מותר זיין על כל הקדוש
לישראל, איינשטעלן אין סכנה ח"ו דעם בטחון פון דריי מיט א
האלבע מיליאן אידן וואס געפינען זיך דארטן דורך אריינלאזן
גוים שלא נתגירו כהלכה היל"ת, מערניט וואס זיי האבן באצאלט
א פאר דאלאר, און אפווישן די אלע מעגלעכקייטן ווי מ׳זאל
קאנען וויסן צי ס׳איז א גוי, צי ניט א גוי, במילא טענה׳ט ער
אז מ׳קאן איט צולאזן בכל מקום שהוא,

איז פריער איז געווען דער נסיון בשעת ס׳איז געווען פיר
צי פינף מענטשן וואס ער האט עכ"פ געזען אז ער האט נאך איטיצן,
צי נאך צוויי, צי נאך דריי, צי נאך פיר, וואס זיינען אויך
צוגעקלעפט צום ביינקל, און זיי קאנען זיך ניט פאנאנדער שיידן
מיטן ביינקל, אע"פ וואס ער זעט בעיני בשר אז ס׳איז א סכנה פאר
עם ישראל, פאר תורת ישראל, כביכול, און פאר דער אמונה אין
אלקי ישראל, ביז אז עס ווערט א סכנה פאר זיין אייגענע
משפחה ח"ו היל"ת, פאר זיינע אייניקלעך, און אור אייניקלאך –
מיט וועמען זיי וועלן חתונה האבן, צ[illegible]יך א יאר ארום צי אין

נחת הת׳ בלתי מוגה